

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

УХВАЛЕНО
Рішенням вченої ради
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця
від 02.06.2020 р. протокол № 1

ВВЕДЕНО В ДИО:
Наказом ректора Харківського
національного економічного
університету імені Семена Кузнеця
від 03.06.2020 р. № 92

Володимир ПОНОМАРЕШКО

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Харків
2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення «Про силабус навчальної дисципліни у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця» (далі – Положення) розроблено відповідно до:

Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII;

Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VI;

Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 р. «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;

Листа Міністерства освіти і науки України № 1/9-434 від 09.07.2018 р. «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»;

рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

нормативних документів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (далі – Університет),

а також на основі вивчення досвіду українських і зарубіжних університетів.

1.2. Метою Положення є надання допомоги викладачам в організації вивчення здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни на основі принципу студентоцентрованого навчання, що передбачає заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу, побудову освітнього середовища на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу, а також підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до навчання шляхом розкриття ролі й місця даної дисципліни в освітній програмі.

1.3. Силабус є стислим описом компоненти освітньої програми (навчальної дисципліни), який містить основні характеристики дисципліни і має на меті допомогти здобувачеві вищої освіти в організації його навчальної діяльності.

1.4. Положення містить рекомендації щодо розроблення, оформлення, порядку затвердження, оприлюднення та рекомендовану структуру силабусу навчальної дисципліни.

2. РОЗРОБЛЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Згідно Глосарію, що затверджений рішенням Національного агентства

із забезпечення якості вищої освіти (протокол від 29.08.2019 р. №9):

«Силабус – це документ, в якому роз’яснюється взаємна відповідальність викладача і студента / аспіранта. В ньому представляються процедури (у т. ч. стосовно deadlines і принципів оцінювання), політики (включно з політикою академічної доброчесності) і зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною. Студент / аспірант має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від “здобування знань” і “одержання практичних навичок” до компетентностей, що їх може засвоїти студент / аспірант, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять».

2.2. Силабус створюється для здобувачів вищої освіти.

Призначення цього документу – пояснити здобувачам вищої освіти суть дисципліни, дати їм змогу розподіляти час, сили, інтенсивність своєї самостійної роботи.

2.3. Силабус розробляється на основі Робочої програми навчальної дисципліни (нормативного документу Університету, затвердженого у встановленому порядку, до підготовки якого були залучені усі стейкхолдери) науково-педагогічними працівниками кафедри, за якими закріплено навчальну дисципліну.

2.4. Відповідальність за розроблення, своєчасність, якість підготовки та оформлення силабусів покладається на завідувачів кафедр.

Якщо навчальна дисципліна закріплена в навчальному плані за декількома кафедрами, то силабус розробляється авторським колективом кафедр.

2.5. В рамках академічної свободи розробники силабусу мають право додати будь-яку інформацію стосовно навчальної дисципліни.

2.6. Час на підготовку силабусу включається до розділу «Методична робота» індивідуального плану роботи викладача.

2.7. Текст рукопису має бути набраний шрифтом Times New Roman, кг 12. Усі поля мають складати по 2 см. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі; міжрядковий інтервал – становити множник 1. У колонтитулі відображається назва Університету та його логотип.

Обсяг силабусу не може перевищувати двох аркушів.

3. РЕКОМЕНДОВАНА СТРУКТУРА СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

До структури силабусу входять такі основні елементи:

3.1. Загальна інформація про навчальну дисципліну:

назва Університету (зазначається у колонтитулі),

назва дисципліни,

шифр та назва спеціальності,

назва освітньої (освітньо-професійної / освітньо-наукової) програми,

освітній рівень,

статус дисципліни,

мова викладання,

курс / семестр,

кількість кредитів ЄКТС (обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин),

розподіл за видами занять та годинами навчання,

форма підсумкового контролю,

назва кафедри та її місцезнаходження,

викладач і контактна інформація,

дні занять (за розкладом),

консультації (вказати час і місце проведення консультацій, очні / дистанційні, відповідно до графіку / за домовленістю з ініціативи здобувача вищої освіти, індивідуальні / групові).

3.2. Мета навчальної дисципліни – бажаний кінцевий результат, отримуваний здобувачем вищої освіти внаслідок засвоєння ним навчального матеріалу.

Для вибіркових навчальних дисциплін також може бути наведено коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни.

3.3. Передумови для навчання (пререквізити) – ті знання та навички, якими повинен володіти здобувач вищої освіти, щоб приступити до вивчення дисципліни, або перелік попередньо прослуханих дисциплін.

3.4. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами, поданий у силабусі, має відповідати Робочій програмі навчальної дисципліни.

3.5. Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни (за необхідності, якщо є вимоги, які здобувач вищої освіти повинен врахувати) – вказується необхідне обладнання та / або програмне забезпечення для опанування дисципліни.

3.6. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система) – обов'язкове посилання на персональну навчальну систему, яку розміщено на сайті Університету. Можна лаконічно зазначити, які матеріали

там представлені.

3.7. Рекомендовані джерела – вказати основні та додаткові джерела, які пропонуються здобувачам вищої освіти для вивчення навчальної дисципліни, як вітчизняні, так і найкращі зарубіжні видання з урахуванням їх наявності у бібліотеці Університету. Також електронні адреси сайтів, матеріали яких можуть бути використані.

Максимальна кількість найменувань основної літератури не повинна перевищувати п'яти джерел. Нумерація літератури наскрізна.

3.9. Система оцінювання повинна ґрунтуватися на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

Розділ «Система оцінювання» повинен містити пояснення мінімальної та максимальної кількості балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти при засвоєнні дисципліни, окремо за поточну діяльність та за результатами підсумкового контролю.

Накопичувальна бально-рейтингова система в Університеті є основним елементом управління навчальним процесом і призначена для регулярного оцінювання якості його результатів.

Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання успішності дозволяє здобувачам вищої освіти як автономним і відповідальним суб'єктам освітнього процесу усвідомити необхідність систематичної роботи, своєчасно оцінити стан своєї роботи та вносити корективи, розвивати здібності здобувачів вищої освіти до самооцінки як засобу саморозвитку і самоконтролю.

3.9.1. Таблиця «Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни» має відповідати Робочому плану (технологічній карті) навчальної дисципліни і містити інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Пояснення: відповідно до Закону України «Про вищу освіту» освітній процес в Університеті здійснюється за такими **формами**:

навчальні заняття (аудиторна робота);

самостійна робота;

практична підготовка;

контрольні заходи.

Основними **видами** навчальних занять є:

лекція;

лабораторне, практичне (семінарське), індивідуальне заняття;

консультація.

Формами поточного оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: опитування; доповіді, презентації результатів виконаних завдань та досліджень; колоквиуми; контрольні роботи;

аналітичні звіти, есе; тестовий контроль; лабораторний контроль; проблемні ситуації; розрахункові роботи; презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

3.10. Політики навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач висуває здобувачам вищої освіти при вивченні дисципліни. Будь-яка політика вибудовується з урахуванням норм чинного законодавства України та нормативних документів Університету.

Вимоги можуть стосуватися дотримання академічної доброчесності, відвідування занять, правил поведінки на заняттях, дедлайнів, допусків до контролю, заохочень та стягнень тощо.

Здобувач вищої освіти має право отримувати інформацію про умови вивчення дисципліни, критерії та процедури оцінювання, результати кожного контрольного заходу тощо.

Для вибіркової дисципліни можна зазначити, що після здійснення вибору дисципліни вона стає обов'язковою для вивчення і включається до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Викладач може використовувати у силабусі нижченаведені матеріали.

Політика дотримання академічної доброчесності (відповідно до Закону України «Про освіту») – «Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Списування під час контрольних (модульних) робіт та екзаменів заборонено (в тому числі із використанням мобільних девайсів).
<https://www.hneu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>

3.11. Рекомендована структура силабусу навчальної дисципліни наведена у Додатку.

4. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ОПРИЛЮДНЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Проект силябусу навчальної дисципліни розглядається та затверджується на засіданні кафедри.

4.2. Силябус базової навчальної дисципліни має бути доступний здобувачам вищої освіти на початок семестру, вибіркової – на момент здійснення вибору дисциплін на наступний семестр (навчальний рік).

4.3. Силябус у електронному вигляді надається до навчального відділу для оприлюднення на офіційному сайті Університету в Інформаційному пакеті та зберігається на кафедрі у електронному вигляді.

4.4. У разі викладання навчальної дисципліни іноземною мовою силябус складається як українською, так і мовою викладання.

5. ПРИКМЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення ухвалюється рішенням вченої ради Університету та вводиться в дію наказом ректора Університету.

5.2. Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються та ухвалюються на засіданні вченої ради Університету та вводяться в дію наказом ректора.

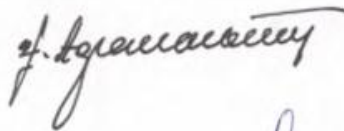
Керівник методичного відділу

Ірина МАЛЕНЕЦЬ

ПОГОДЖЕНО:

Заступник керівника
(проректор з науково-
педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

Юрисконсульт 1-ї кат.

Яніна ЧУПРИНА

Силабус навчальної дисципліни
«назва дисципліни (без скорочень)»

Спеціальність	<i>Шифр та повна назва</i>
Освітня програма	<i>Шифр та повна назва</i>
Освітній рівень	<i>Повна назва</i>
Статус дисципліни	<i>Базова / Вибіркова</i>
Мова викладання	<i>Українська / Англійська тощо</i>
Курс / семестр	<i>... курс, ... семестр</i>
Кількість кредитів ЄКТС	<i>Кількість кредитів за навчальним планом</i>
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Лекції – год.</i>
	<i>Практичні (семінарські) – год.</i>
	<i>Лабораторні – год.</i>
	<i>Самостійна робота – год.</i>
Форма підсумкового контролю	<i>Екзамен / Залік</i>
Кафедра	<i>Повна назва, місцезнаходження, телефон, сайт кафедри</i>
Викладач (-і)	<i>ПІБ (без скорочень), посада та вчене звання викладача(-ів)</i>
Контактна інформація викладача (-ів)	<i>Електронна адреса, номер телефону (за бажанням) тощо</i>
Дні занять	<i>Вказати згідно діючого розкладу занять</i>
Консультації	<i>Вказати час і місце проведення консультацій; очні / дистанційні; відповідно до графіку / за домовленістю з ініціативи здобувача; індивідуальні / групові</i>
Мета навчальної дисципліни	
Передумови для навчання	
<i>Перелік попередньо прослуханих дисциплін / Знання, вміння, навички, якими повинен володіти здобувач, щоб приступити до вивчення дисципліни</i>	
Зміст навчальної дисципліни	
Змістовий модуль 1 ...	
Тема 1.	
Змістовий модуль ...	
Тема ...	
Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни <i>(за необхідності)</i>	
Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система)	<i>Які матеріали розміщено (коротко). Посилання.</i>
Рекомендовані джерела	
<i>Вказати основні та допоміжні джерела, які пропонуються здобувачам для вивчення навчальної дисципліни</i>	
Система оцінювання результатів навчання	
<i>Пояснення мінімальної та максимальної кількості балів, що присвоюється здобувачам при засвоєнні дисципліни, окремо за поточну діяльність та за результатами підсумкового контролю.</i>	
<i>Більш детальна інформація щодо оцінювання наведена в технологічній карті дисципліни.</i>	

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни (приклад)			
Види навчальної роботи		Мах кількість балів	
...			
...			
...			
...			
Письмова контрольна робота			
Колоквіум			
Есе			
Екзамен (за наявності)		40	
Максимальна кількість балів		100	
Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання та ХНЕУ ім. С. Кузнеця			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (іспиту), диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики, тренінгу	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		
Політики навчальної дисципліни <i>Політика дотримання академічної доброчесності, Політика щодо пропусків занять, Політика щодо виконання завдань пізніше встановленого терміну, тощо</i>			
<i>Більш детальну інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни (посилання).</i>			

Силабус затверджено на засіданні кафедри «...» _____ р. Протокол №...